Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000837

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-04-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ начальника Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного "Про видачу диплома здобувачеві вищої освіти ступеня доктора філософії зі спеціальності 032 Історія та археологія" № 484-ОД від 08.06.2026 року

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Онищук Олександр Сергійович
2. Oleksandr S. Onyshchuk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0009-7381-9117

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 032

Назва наукової спеціальності: Історія та археологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Історія та археологія

Дата захисту: 20-05-2026

Спеціальність за освітою: Бойове застосування та управління діями аеромобільних підрозділів

Місце роботи здобувача: Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Код за ЄДРПОУ: 08410370

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, Львів, 79012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12789

Повне найменування юридичної особи: Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Код за ЄДРПОУ: 08410370

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, Львів, 79012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Код за ЄДРПОУ: 08410370

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, Львів, 79012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 78.17.54, 78.27.33, 78.03.09, 78.09.21

Тема дисертації:

1. Приватні військові компанії як засіб реалізації зовнішньої політики Російської Федерації (1992–2023)

2. Private military companies as a means of implementing the foreign policy of the Russian Federation (1992–2023)

Реферат/анотація:

1. Онищук О. С. Приватні військові компанії як засіб реалізації зовнішньої політики Російської Федерації (1992–2023). – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 032 “Історія та археологія” – Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, Міністерство оборони України, Львів, 2026. У дисертації з урахуванням надбань зарубіжної та української історіографії на широкій і репрезентативній джерельній базі, частина з якої вперше вводиться до наукового обігу, викладені результати дослідження досвіду створення та діяльності приватних військових компаній Російської Федерації у 1992–2023 рр. Актуальність даного дослідження була обумовлена світовою практикою використання найманих приватних силових (воєнізованих) організацій у воєнних конфліктах у різних регіонах світу, широким і прихованим залученням Росією приватних військових компаній (ПВК) для забезпечення своїх зовнішньополітичних інтересів по всьому світу, зокрема в Україні.

Вивчення зазначеного досвіду дозволило глибше зрозуміти роль та методи дій країни-агресора, зокрема через приватні військові компанії, у конфліктах різного типу, їх сильні та слабкі сторони, а також дало ключові уроки для розуміння ймовірної трансформації подібних організацій в майбутньому. Проаналізувавши стан наукової розробки теми дисертації було встановлено, що в українській і зарубіжній воєнно-історичній науці вона повноцінно не вивчена, незважаючи на її актуальність і науковий інтерес. Водночас, наявна джерельна база є загалом достатньо репрезентативною для об'єктивного осмислення обраної теми дослідження. Поєднання інформаційного матеріалу з виявлених наукових літератури та джерел, використання загальновизнаних принципів та загальнонаукових логічних і спеціальних історичних методів дало можливість повноцінно її розкрити, реалізувати дослідницькі завдання, досягти мети та вирішити поставлене наукове завдання. Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що при вирішенні наукового завдання, яке раніше не розглядалося воєнно-історичною наукою, у дисертації вперше: узагальнено і систематизовано досвід створення та функціонування в Росії приватних військових компаній у 1992–2023 рр.; розкриті ґенеза та трансформація російських парамілітарних формувань у приватні військові компанії; встановлені основні чинники та розкрито механізм їх впливу на виникнення, розвиток та функціонування приватних військових компаній у Російській Федерації; з'ясовано особливості використання Російською Федерацією приватних військових компаній у реалізації національних інтересів на території Сирії та країн Африки; розкрито завдання, організацію, озброєння, особливості комплектування, підготовки й тактики підрозділів російських приватних військових компаній у війні в Україні у 2014–2023 роках; запропоновано періодизацію створення та розвитку приватних військових компаній в Російській Федерації, за критерій якої обрано трансформацію завдань, що покладалися на ці формування в контексті реалізації Росією своєї зовнішньої політики; встановлені тенденції розвитку російських приватних військових компаній; Уточнено та доповнено: визначення поняття "приватна військова компанія", перелік російських приватних військових компаній, завдання та особливості нормативно-правового регулювання їх функціонування. Набула подальшого розвитку історіографія за напрямом дослідження, до наукового обігу введено раніше неопубліковані документи і матеріали. Практичне значення отриманих результатів полягає у сприянні подальшим воєнно-історичним дослідженням за даною проблематикою та підготовці висококваліфікованих військових фахівців тактичного, оперативного та стратегічного рівнів, розширенню їх знань та пошуку пріоритетних і результативних шляхів протидії країні-агресору, забезпечення національної безпеки України як суверенної і незалежної держави.

2. Onyshchuk O. S. Private military companies as a means of implementing the foreign policy of the Russian Federation (1992–2023). – Qualification scientific work in the form of a manuscript. The thesis for the degree of Doctor of Philosophy in the specialty 032 "History and Archaeology" – Hetman Petro Sahaidachnyi National Army Academy, Ministry of Defence of Ukraine, Lviv, 2026. The thesis, taking into account the achievements of foreign and Ukrainian historiography and a broad and representative source base, some of which are being introduced into academic use for the first time, presents the results of the study on the creation and activity of private military companies (PMCs) of the Russian Federation in 1992–2023. The relevance of this research was due to the global practice of using mercenary private security (paramilitary) organizations in military conflicts in various regions of the world, the widespread and covert involvement of private military companies by the Russian Federation to ensure its foreign policy interests around the world, in particular in Ukraine. Studying this experience allowed us to better understand the role and methods of action of the aggressor country, in particular through the involvement of private military companies in conflicts of various types, their strengths and weaknesses, and also provided key lessons for anticipating a possible transformation of such organizations in the future. The analysis of the current state of the research on this issue has shown that the topic has not been fully studied in Ukrainian or foreign military-historical scholarship, despite its relevance and scientific importance. At the same time, the available source base is sufficiently representative for an objective interpretation of the chosen research subject. The combination of information from scientific literature and primary sources, the use of generally recognized principles, logical methods and specialized historical approaches made it possible to reveal the topic comprehensively, implement research tasks, achieve the goal and solve the scientific task. The scientific

novelty of the results obtained lies in the fact that, when solving a scientific task that had not previously been considered by military-historical science, the thesis for the first time: the experience of creating and operating PMCs in Russia from 1992 to 2023 is summarized and systematized; revealed the genesis and transformation of Russian paramilitary groups into PMCs; identified the main factors and explained the mechanism of their influence on the emergence, development, and functioning of PMCs in Russia; the specific features of the Russian use of PMCs in advancing national interests in Syria and African countries have been identified; disclosed the tasks, organization, armament, features of recruitment, training and tactics of Russian PMCs units in the war in Ukraine in 2014–2023; a periodization of the creation and development of PMCs in the Russian is proposed, based on changes in the tasks assigned to them; trends in the development of Russian PMCs have been established. The definition of the concept of “private military company”, a list of Russian private military companies, tasks and features of the regulatory and legal regulation of their functioning were clarified and supplemented in the research. The historiography has been further developed in the field of research, and previously unpublished documents and materials have been introduced into scientific circulation. The practical significance of the obtained results lies in contributing to further military-historical studies on this subject, as well as in training highly qualified military specialists at tactical, operational, and strategic levels. The findings broaden professional knowledge and assist in identifying priority and effective ways to counter the aggressor country and to ensure the national security of Ukraine as a sovereign and independent state.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0123U102207

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Онищук О. С. Розділ 2. Приватна військова компанія «Вагнер» як інструмент вирішення воєнно-політичних завдань Російської Федерації на Близькому Сході та в Африці. // Монографія. за заг. ред. М.В. Коваля. – Київ: НУОУ 2023. С. 26-66
- Онищук О.С. Створення та перша участь приватних військових компаній Російської Федерації у воєнних конфліктах // Воєнно-історичний вісник. Київ 2023. Вип. 48. С. 36–41. DOI: https://doi.org/10.33099/2707-1383-2024-51-1-93-106
- Онищук О.С. Створення російських парамілітарних організацій і добровольчих формувань та їх використання у війні проти України у 2014–2016 роках // Воєнно-історичний вісник. Київ 2024. Вип. 51. С. 91–106. DOI: https://doi.org/10.33577/2313-5603.39.2023.111-125
- Онищук О.С., Кривизюк Л.П. Створення перших приватних військових та охоронних компаній у Російській Федерації (1998 – 2013) // Східноєвропейський історичний вісник. Дрогобич 2025. Вип. 34. С. 146–156. DOI: https://doi.org/ 10.24919/2519-058X.34.324616

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: протидія російській пропаганді та викривленню історичних фактів

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кривизюк Леонід Петрович

2. Leonid P. Kryvyziuk

Кваліфікація: к. і. н., доц., 20.02.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9094-4061

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Код за ЄДРПОУ: 08410370

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, Львів, 79012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Автушенко Ірина Борисівна

2. Iryna B. Avtushenko

Кваліфікація: д. і. н., професор, 20.02.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3987-4034

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний транспортний університет

Код за ЄДРПОУ: 02070915

Місцезнаходження: вул. М. Омеляновича-Павленка, Київ, 01010, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чірікалов Олексій Сергійович

2. Oleksii S. Chirikalov

Кваліфікація: к. і. н., професор, 20.02.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1939-8322

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет оборони України

Код за ЄДРПОУ: 07834530

Місцезнаходження: проспект Повітряних Сил, Київ, 03049, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Куцька Олеся Миколаївна
2. Olesia M. Kutska

Кваліфікація: д. і. н., професор, 20.02.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5595-2995

Додаткова інформація: начальник кафедри воєнної історії Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Повне найменування юридичної особи: Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Код за ЄДРПОУ: 08410370

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, Львів, 79012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Марцінко Наталя Миколаївна
2. Natalia M. Martsinko

Кваліфікація: к.і.н., 20.02.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9267-6136

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

Код за ЄДРПОУ: 08410370

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, Львів, 79012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Харук Андрій Іванович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Харук Андрій Іванович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Кривизюк Леонід Петрович
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна

